

Nr 1072

Av herr Ullsten, om tidsbegränsning av körkort.

(Lika lydande med motion nr 905 i Första kammaren)

En allmän uppfattning bland trafiksäkerhetsexperter är att en viktig orsak till trafikolyckor är bristande kunskaper hos fordonsförare om trafikförhållandena. Man »ser inte» uppsatta trafikmarkeringar eller känner inte till deras innebörd. Ofta är förarna också okunniga om fordonens tekniska utrustning och prestanda, man underskattar broms- och omkörningssträckor och överskattar den egna förmågan att klara omkörningar, höga hastigheter, sladdar etc.

När det gäller att handha ny maskinell utrustning inom industrin och på våra kontor, nya vapen i det militära etc. anses det självklart med vidareutbildning av den personal som skall sköta sådan utrustning.

Det är inte rimligt att ett körkort en gång för alla skall anses bekräfta en persons förmåga att köra bil. Särskilt inte som vi på trafikområdet bevitnar en nästan revolutionerande teknisk utveckling: vägarna tillåter större hastigheter, nya trafikregler införs, fordonens konstruktion ändras, trafikintensiteten ökar för varje år etc. Detta förhållande i kombination med vetenskapen om hur stor roll fordonsförarnas sätt att reagera spelar vid uppkomsten av trafikolyckorna talar för energiska åtgärder i syfte att undanröja den olycksfaktor som består i bristande kunskaper hos fordonsförarna.

Steg i den riktningen har också tagits. Trafiksäkerhetsverket har meddelat att man ämnar sätta i gång en kampanj för vidareutbildning av yrkesförare. Vissa enskilda företag har genomfört trafikutbildning av sina lastfordonschaufförer. Planer finns att genomföra stickprovskontroller av bilförarens trafik-kunskaper etc. Sådana initiativ är välkomna men sannolikt inte tillräckliga.

De begränsar sig alla till åtgärder som innebär uppmuntran till frivillig vidareutbildning eller slumpvisa kontroller av fordonsförarnas kunnande med eventuellt åtföljande krav på kompletterande kunskapsinhämtande för dem som ertappas med otillräckliga kunskaper.

Vi vet emellertid att anspråken på säkrare trafik hela tiden blir större. Den insikten har lett till större krav på obligatorisk säkerhetsutrustning av våra bilar samt till successiva förbättringar av vägarna och av den nuvarande »engångsutbildningen» av våra bilförare.

Enligt min uppfattning finns det nu också starka skäl att aktualisera kravet på en obligatorisk vidareutbildning av alla fordonsförare, d. v. s. att införa tidsbegränsade körkort. Många enskilda experter och myndigheter på trafiksäkerhetsområdet, däribland rikspolischefen och trafiksäkerhetsverket, har uttalat sig i den riktningen. En sådan reform skulle innebära att man med jämna intervall — t. ex. vart femte år — lät körkortsinnehavare genomgå förnyad förarutbildning, som avslutades med prov avseende såväl teoretiska trafikknusaker som praktisk körskicklighet. I denna prövning borde även ingå hälsokontroll.

Riksdagen har tidigare tagit ställning till förslag i denna riktning. Förra året väcktes motioner om »provisoriska körkort». Tanken med dessa skulle vara att det körkort som utfärdades efter grundutbildning och körprov skulle vara provisoriskt i avvaktan på ett definitivt prov efter ett antal år.

Mot detta förslag invände tredje lagutskottet förra året (utlåtande nr 6/1969) att det var onödigt dels därför att förarutbildningen och trafikövervakningen skärpts, dels därför att även det nuvarande körkortet ju är provisoriskt i den meningen att det kan återkallas.

Dessa invändningar verkar knappast bärande. Skärpt trafikövervakning är naturligtvis i allra högsta grad nödvändig för att nedbringa olyckor och tillbud. Det är också glädjande att grundutbildningen av körkortsaspiranter blivit bättre. Möjligheterna till indragning av körkort behövs också för att beivra trafikbrott. Ingen av dessa åtgärder tar emellertid fasta på huvudargumenten för tidsbegränsade körkort, nämligen kravet på obligatorisk vidareutbildning.

Min tanke med denna vidareutbildning är naturligtvis inte att den skall ha samma omfattning som grundutbildningen. Måhända räcker det med en eller ett par kvällskurser. Reformen måste sannolikt genomföras successivt. Man kan börja med de äldsta körkorten för att senare utvidga vidareutbildningen till att efter hand omfatta alla.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att en utredning tillsättes med uppgift att pröva förslaget att införa tidsbegränsade körkort.

Stockholm den 28 januari 1970

Ola Ullsten (fp)
